

Тема 11

Методи організації навчання дітей дошкільного віку

Викладач освітньої
компоненти

Олена АНІСІМОВА

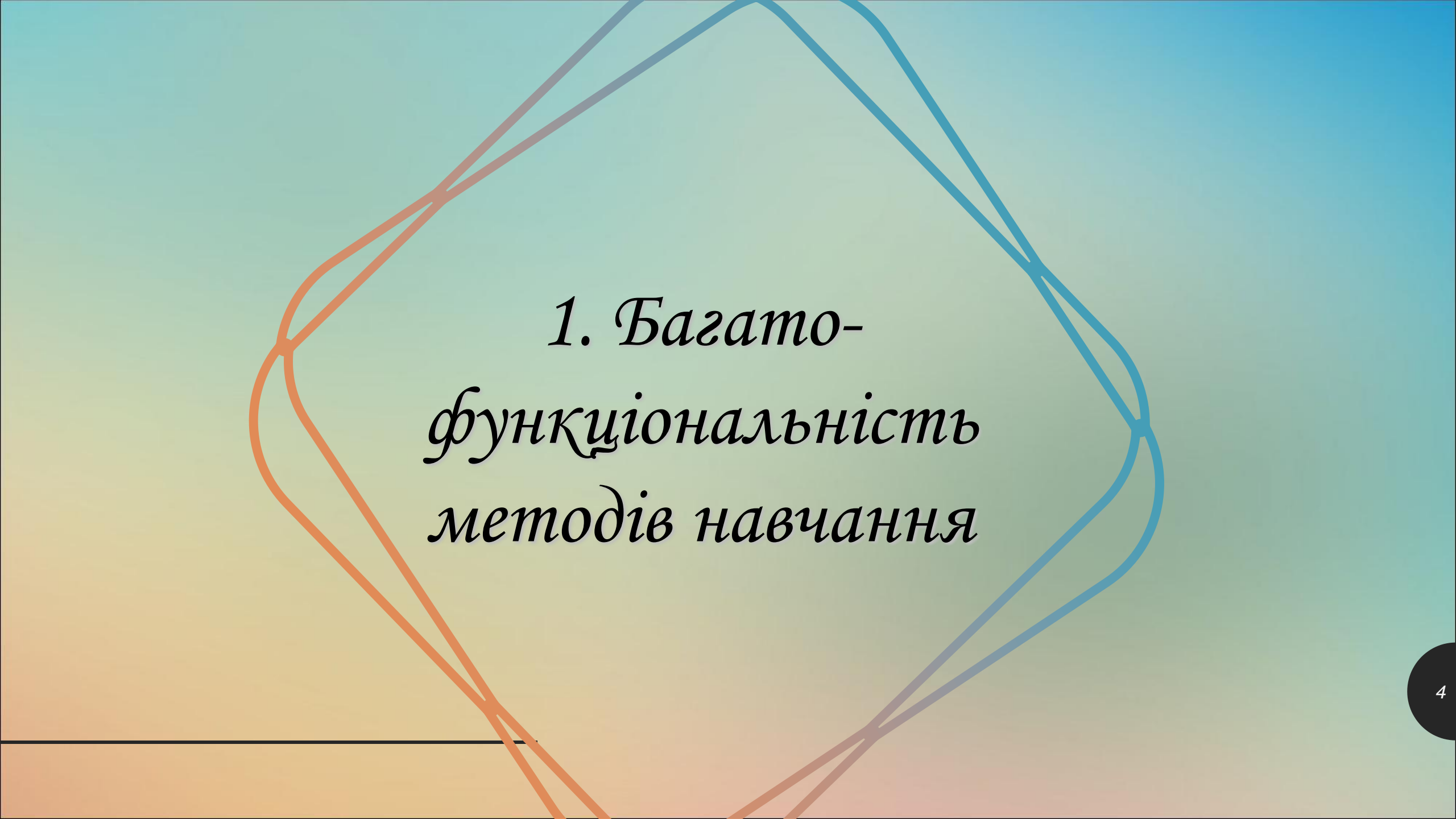
План лекції:

1. Багатофункціональність методів навчання.
2. Класифікація методів навчання за типом пізнавальної діяльності.
3. Класифікація методів за джерелами знань.
4. Спостереження – провідний метод у навчання дошкільників.
5. Словесні методи навчання. Правила побудови бесіди, її види.
6. Практичні методи навчання. Організація простих дослідів.

МЕТОД навчання

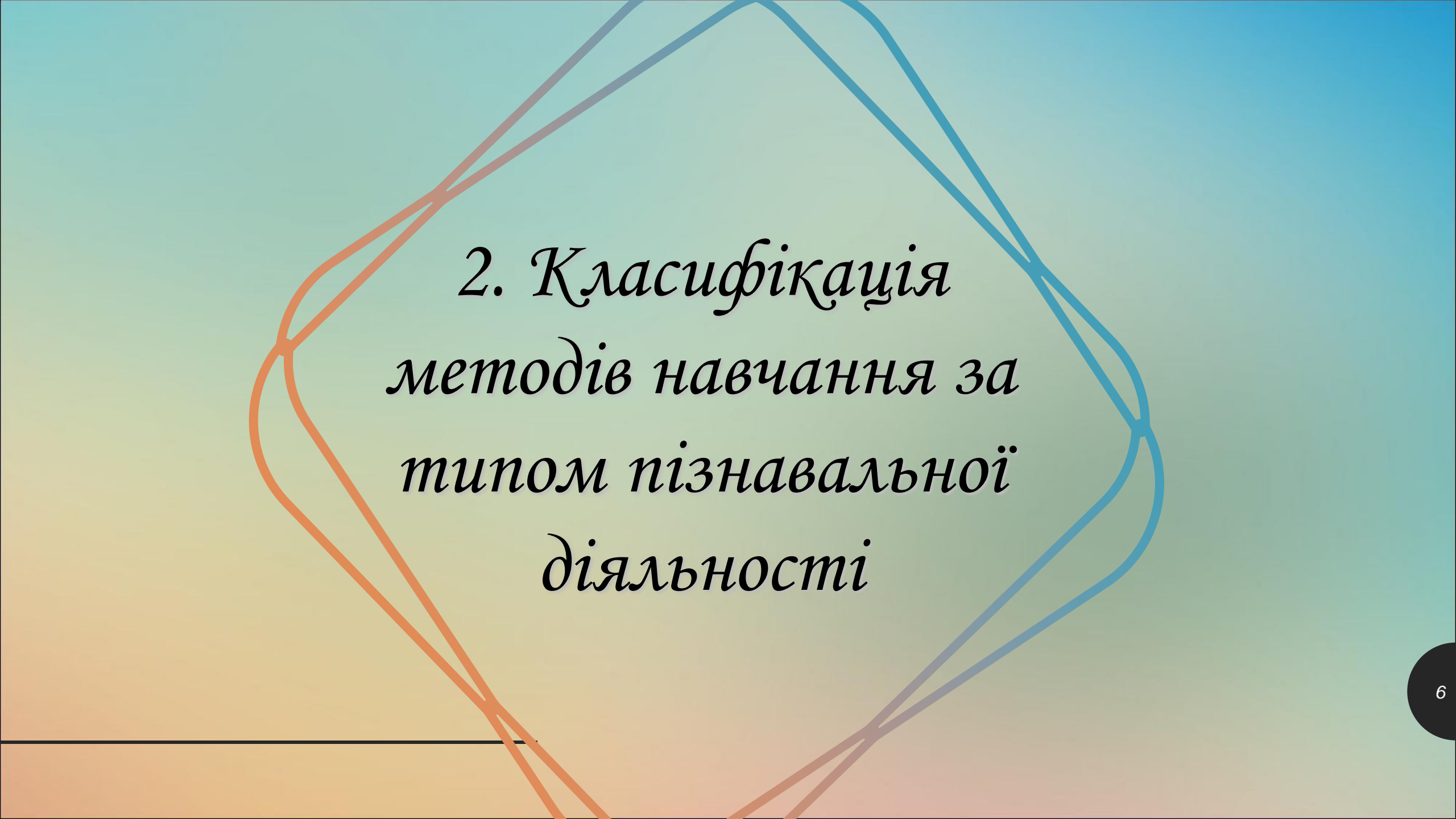
система послідовних способів
взаємопов'язаної діяльності педагога
і дитини, спрямована на досягнення
навчально-виховних завдань

*1. Багато-
функціональність
методів навчання*

Методи навчання в своїй сукупності виступають як **багатофункціональна система**, що навчає, розвиває, виховує, спонукає до діяльності та контролює засвоєння матеріалу в процесі виконання певної діяльності.

*2. Класифікація
методів навчання за
типом пізнавальної
діяльності*

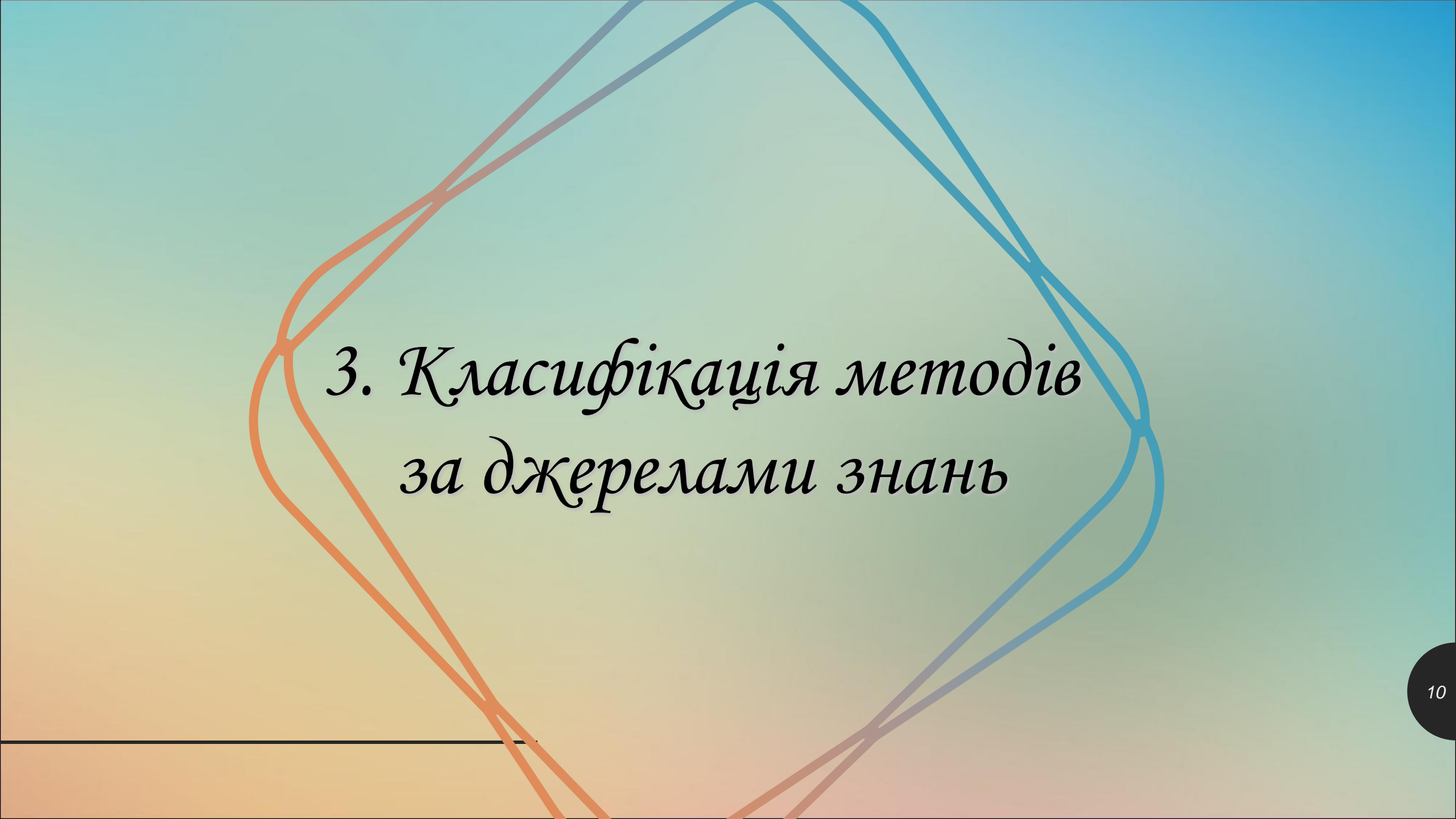
ПОЯСНЮВАЛЬНО-ІЛЮСТРАТИВНИЙ (ІНФОРМАЦІЙНО-РЕЦЕПТИВНИЙ) МЕТОД	РЕПРОДУКТИВНИЙ МЕТОД	ЧАСТКОВО-ПОШУКОВИЙ (ЕВРИСТИЧНИЙ) МЕТОД
<p>Його використання вихователем забезпечує сприймання, усвідомлення та запам'ятовування дітьми фактів і явищ. Цінність цього методу полягає в тому, що він сприяє засвоєнню і відтворенню значного обсягу знань.</p>	<p>Заснований на відтворенні знань, повторенні способів діяльності за завданням педагога. Із цією метою використовують неодноразове повторення виконання одного й того самого завдання, а також варіативних, схожих з раніше засвоєними зразками.</p>	<p>Суть його полягає в тому, що педагог доручає дітям завдання, які є окремими етапами розв'язання проблеми. Дошкільники повинні сприйняти завдання, осмислити його умови і самостійно знайти шляхи його вирішення.</p>

ПРОБЛЕМНИЙ МЕТОД

Використовують його для активізації розумової діяльності дітей. Як відомо, інтерес до проблемних завдань у них виникає досить рано і розвивається протягом усього дошкільного віку. Для педагога, який вирішив використати цей метод, головне правильно сформулювати проблему, стимулювати самостійний пошук дітьми шляху її вирішення.

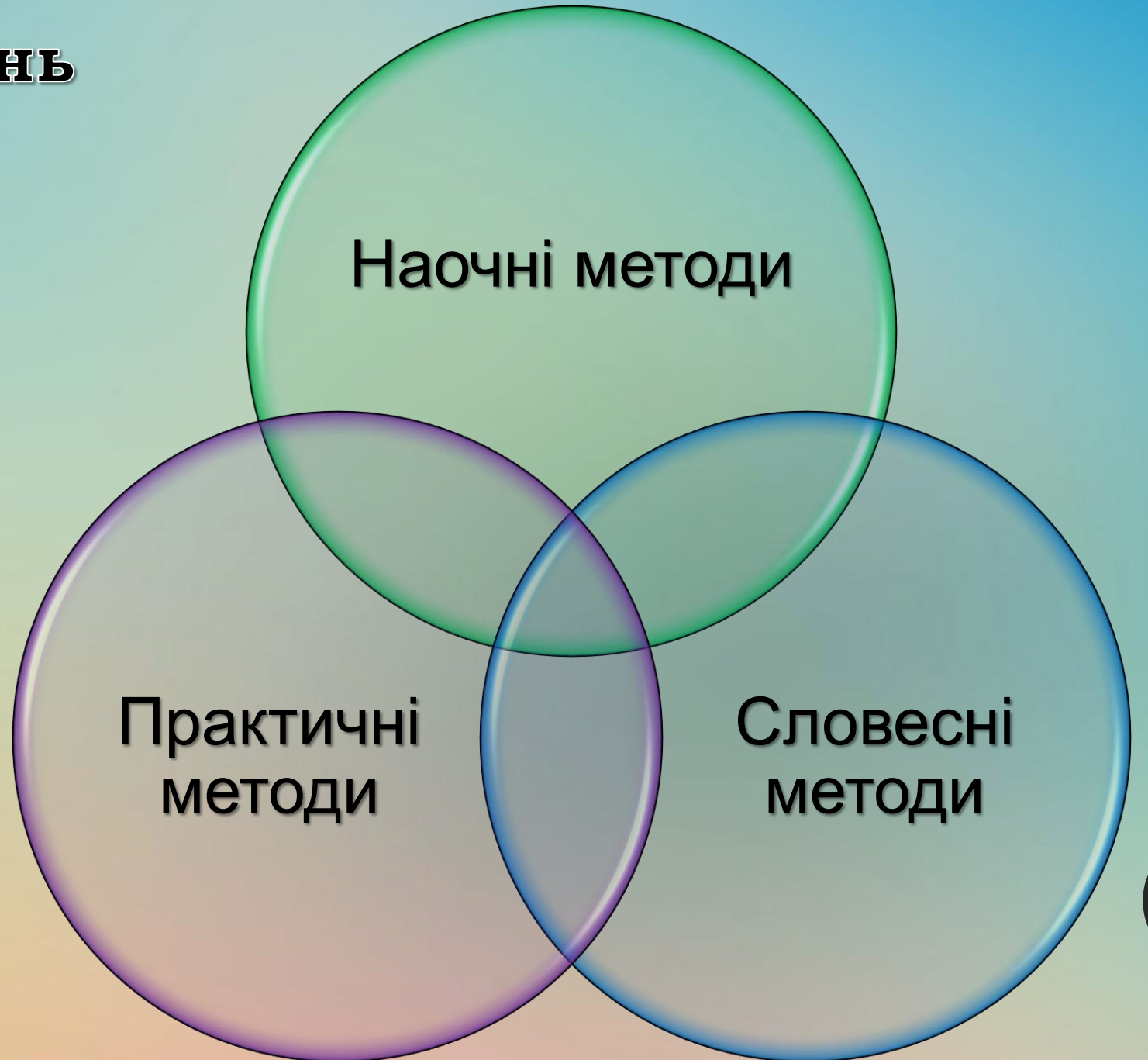
ДОСЛІДНИЦЬКИЙ МЕТОД

Він заснований на складанні педагогом і пропонуванні дітям проблемних завдань для пошуку рішення. Діти мають сприйняти вказану вихователем або самостійно побачити існуючу проблему, усвідомити її умови, спланувати етапи і засоби вирішення, проаналізувати успішність роботи на кожному етапі. Дослідницьке завдання вони розв'язують самостійно, а педагог лише коригує за необхідності їхні дії.

3. Класифікація методів за джерелами знань

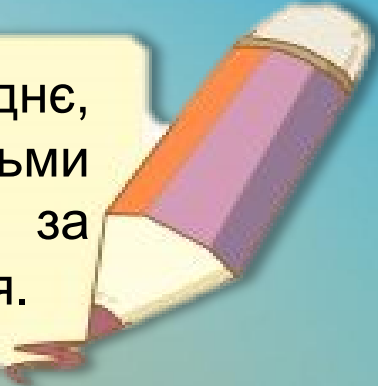
**За джерелами знань
розрізняють:**

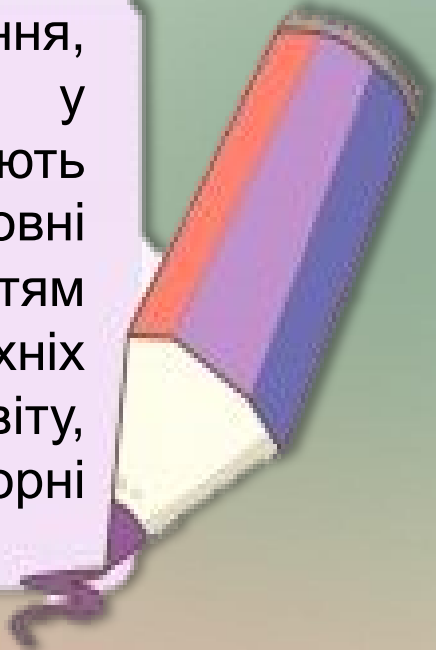
*4. Спостереження –
провідний метод у
навчання
дошкільників*

МЕТОД СПОСТЕРЕЖЕННЯ Є ПРОВІДНИМ У НАВЧАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

СУТТЮ СПОСТЕРЕЖЕННЯ є безпосереднє, цілеспрямоване, планомірне сприйняття дітьми процесів, явищ, об'єктів навколишнього світу за допомогою органів чуття, без втручання у їх буття.

Під час спостереження активно взаємодіють сприймання, мислення і мовлення, дошкільники виокремлюють у предметах і явищах основні, суттєві ознаки, встановлюють причинно-наслідкові зв'язки, залежності, засвоюють основні знання. Воно максимально відповідає особливостям пізнавальної діяльності дітей, сприяє розвитку їхніх пізнавальних здібностей (інтересу до навколишнього світу, допитливості, спостережливості), удосконалює сенсорні процеси (відчуття, сприймання).

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

короткочасне
(наприклад, за поведінкою тварини)

тривале
(за будівництвом будинку, ростом рослини тощо)

У процесі навчання використовують такі види спостережень:

- ✓ розпізнавальні спостереження. Їх застосовують у всіх вікових групах для ознайомлення з новими об'єктами, уточнення та розширення уявлень дітей;
- ✓ спостереження за зміною і перетворенням об'єктів. Полягають у зіставленні стану об'єкта на конкретний час із попереднім його станом, виокремленні серед різноманітних ознак тієї, що свідчить про зміну;
- ✓ репродуктивні спостереження. Вони засновані на відтворенні образу об'єкта, формують уміння використовувати знання у вирішенні практичних і пізнавальних завдань.

Дошкільна педагогіка ставить такі вимоги до спостереження як методу навчання:

- 💡 умотивованість, чіткість формулювання мети спостереження, доцільність завдань, які ставить перед дітьми вихователь;
- 💡 врахування рівня розвитку дошкільнят, їхніх інтересів при виборі об'єкта спостереження, конкретність об'єкта;
- 💡 планомірність розгортання процесу спостереження;
- 💡 цілеспрямована активізація інтересу дітей з метою задіяння різних органів чуття;
- 💡 стимулювання самостійності, розумової активності дошкільників під час спостереження за об'єктами, використовуючи словесний супровід (проговорювання дітьми назв об'єктів, вказівки вихователя, його запитання);
- 💡 використання знань, вражень, набутих під час спостереження, у подальшій діяльності дошкільників (на заняттях, у грі тощо).

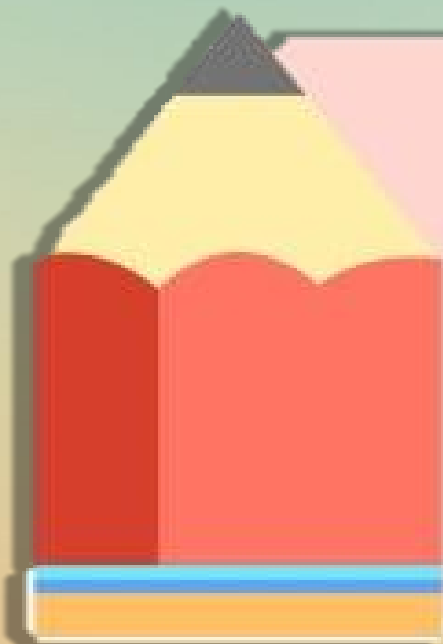
*5. Словесні методи
навчання. Правила
побудови бесіди,
її види*

Важливо правильно побудувати бесіду, враховуючи її вид (**вступна, підсумкова**),

підібрати питання, які повинні бути простими і зрозумілими за змістом, короткими і чіткими за формою.

Вони можуть бути констатуючими, причинно-наслідковими, проблемними.

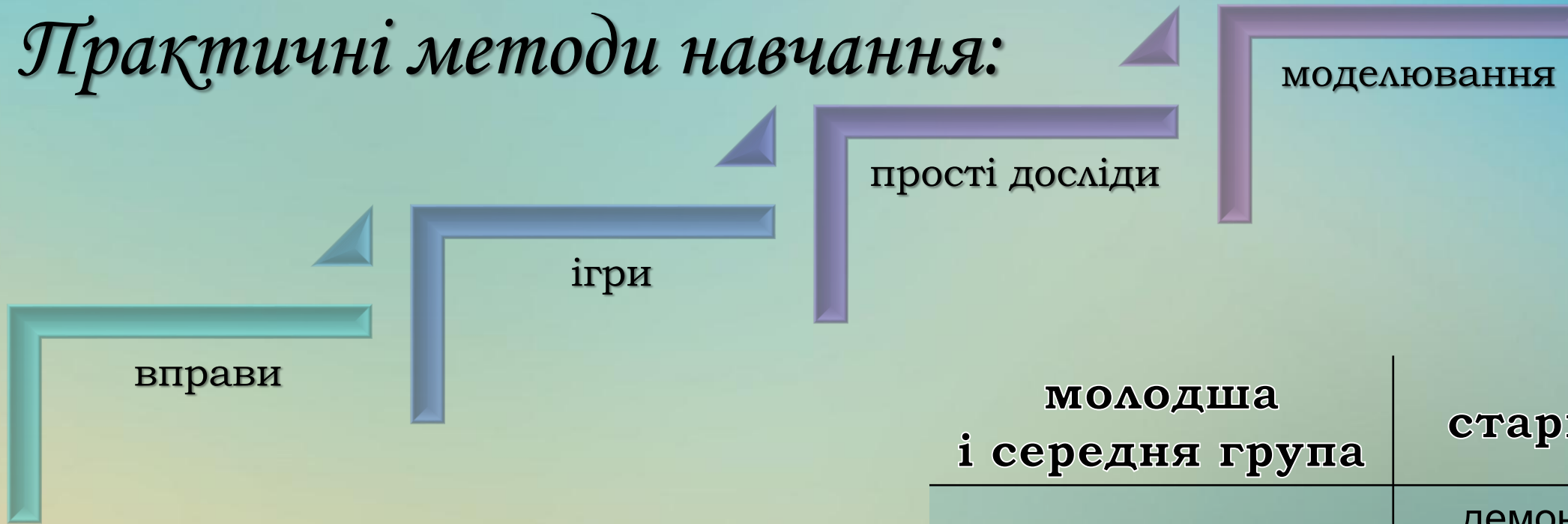
- У роботі з дошкільниками використовують такі види бесіди:
- **етична** (її метою є формування моральних уявлень дітей);
 - **пізнавальна** (про події життя, працю дорослих, природу);
 - **вступна** (використовують для підготовки дітей до певної діяльності);
 - **підсумкова** (застосовують з метою уточнення, систематизації знань).

Цей метод використовують у роботі з дошкільниками, які вже мають певний запас знань, комунікативний досвід.

*6. Практичні методи
навчання.*

*Організація простих
дослідів*

Практичні методи навчання:

**молодша
і середня група**

старша група

вихователь
здебільшого показує
способи виконання
завдання за зразком

демонстрація все
більше поступається
місцем самостійному
виконанню роботи за
заданими умовами

💡 За допомогою практичних методів навчання педагог організовує різноманітну практичну діяльність дітей, що сприяє засвоєнню ними знань, умінь і навичок.

💡 Використання практичних методів змінюється з віком дітей, оволодінням ними відповідними вміннями.

Прості дослід

- 💡 Полягають у перетворенні предмета, явища чи ситуації з метою виявлення прихованих якостей об'єктів, установлення зв'язків між ними та ін.
- 💡 Такі дії є пошуковими. Їх зміст залежить від навчально-пізнавальних завдань, які ставить вихователь, можливостей дитини діяти самостійно.
- 💡 Пошукові дії дошкільнят можуть бути спрямовані на виявлення властивостей предметів (важкий — легкий; плаває — тоне) та їх станів (перехід води у пару тощо).
- 💡 До такої діяльності, як правило, залучають старших дошкільників, а дітям молодшого і середнього дошкільного віку пропонують виконувати окремі пошукові дії.
- 💡 Поступово вони переходять від спроб певним способом досягти практичного результату до дій, спрямованих на пізнавальний результат, виявлення прихованих властивостей предметів та їх зв'язків.